

Prekenverkstedet

Den Norske Israelsmisjon

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

3.søndag i advent – 13. desember 2015

Prekentekest: Joh 5, 31-36.

Lesetekst I: Mal 4,4-6

Lesetekst II: 1 Pet 1, 19-21

Hvordan kan vi vite hva som er sant?

I dag har jeg satt meg som mål å forklare de teologiske poengene enkelt og forståelig for dagens mennesker. Vi har så lett for å ta for gitt hva folk vet, men mange har ikke det innsynet i bibelstoff som vi tror – og de andre kan ha godt av å få forklart skriftene med litt nye ord fordi det kan sette nye tanker i sving.

Hvem kan vi stole på?

Hvordan kan vi vite hva som er sant?

Det var spørsmål mange stilte seg på Jesu tid – og som mange stiller fortsatt.

Bibelbakgrunn

Det nye testamentet har fire ”evangelister” som forteller fra Jesu liv: Matteus, Markus, Lukas og Johannes. De tre første har mange likhetstrekk og forteller flere felles historier, mens Johannes som vi leser fra i dag har en annen stil og delvis andre historier. Sammen gir de et rikt, spennende og utfordrende innblikk i hvem Jesus var og er, og hvordan samfunnet rundt ham forholdt seg til han. (Formål med dette: gi info og appetitt på å lese bibelen selv).

De tre synoptikerne, som de tre første evangelistene kalles, opptrer som herolde – det vil si diplomatiske sendebud som forkynner budskapet fra riket de representerer. Johannes bruker ordet ”vitne” om sin beretning. Som om han er i en rettsak og skal legge fram vitnesbyrd og bevis slik at folk kan dømme hva som er rett. Han sier det slik selv:

Jesus gjorde også mange andre tegn for øynene på disiplene, tegn som det ikke er skrevet om i denne boken. Men disse er skrevet ned for at dere skal tro at Jesus er Messias, Guds Sønn,.. (kap 20, 30f.)

Historisk bakgrunn – hvor skjedde dette

Vi kommer inn i teksten når det har samlet seg mennesker rundt Jesus i Jerusalem og de lurer på: Hvem er denne mannen?

Det er høytid i Jerusalem, og Jesus er der sammen med disiplene. Det var ikke tilfeldig at de dro til Jerusalem i høytiden, jødene var pålagt å dra til Jerusalem i de tre store høytidene: Påske, pinse og løvhyttefesten var knyttet til tempelet, og til og med jøder fra utlandet kom i hopetall til byen.

Påskan var feiringa av det engelskmennene kaller ”Passover”, de minnes hvordan israelfolket ble befridd fra slaveriet i Egypt og ble ledet gjennom ørkenen til det lovede landet.

Pinsen var feiringa av førstegrøden av hveten og samtidig var det feiringa av at Moses fikk loven på Sinai. De danset i gatene og gledet seg over Loven som var gitt dem – for den var gitt til hjelp og veiledning for menneskene.

Løvhyttefesten var på mange måter en høsttakkefest etter at kornet, frukt og grønnsaker var kommet i hus, men det var også til minne om hvordan de levde i enkle hytter ala løvhytter på vandringen i ørkenen, og at Gud tok bolig blant dem. Tabernaklet var tempelet i telt-utgave. Gud stod ikke bare ved inngangen til ørkenen og ønsket dem lykke til, han tok bolig blant dem og var med hele veien.

Hvilken av høytidene som feires her får vi ikke vite, men vi kan med sikkerhet si at denne tempelbyen, som til vanlig hadde et stort antall religiøse prester og ledere samlet, under høytidene fikk dette flerdoblet.

Hva opptok menneskene rundt Jesus?

Menneskene som har samlet seg rundt Jesus i dagens tekst er altså vel bevandret i skriftene. Men de ordene Jesus sier her ga nok både hakeslepp og bakoversveis. Hvordan skal et menneske kunne fatte at det faktisk er Guds sønn som står foran ham/henne? Han omtaler Gud som Far. Gud kunne aldri bli menneske i deres tankegang. Gud er hellig og opphøyet. Gud kunne aldri bli et sårbart menneske som spiser og går på do, som svetter, ler og gråter. Det var en provoserende tanke.

Så hvordan skal Jesus få menneskene til å forstå at han er Messias? Innvendingene han ble møtt med var mange: «Ikke fra landsbyen Nasaret, det kan da aldri komme noen stor profet derfra. »Vi kjenner jo mora og faren hans, hvem tror han at han er?» Kanskje kan det hjelpe med andres vitnesbyrd?

Johannes blir trukket fram som et sterkt og godt vitnesbyrd – en brennende og skinnende lampe. I et land hvor døgnrytmen er ganske fast og sola står opp i 6-tida og går ned i 6-tida om kvelden, blir det en del timer med mørke hele året rundt. En sterk og god lampe betydde en stor forskjell. En skinnende lampe lyser godt opp i mørket. For et vitne han må ha vært. Helt i starten av Johannes-evangeliet sies det:

Et menneske sto fram, utsendt av Gud. Navnet hans var Johannes. Han kom for å vitne. Han skulle vitne om lyset, så alle skulle komme til tro ved ham. Selv var han ikke lyset, men han skulle vitne om lyset.

Et vitne som kan si ”jeg har opplevd det selv” eller ”jeg har hørt det selv” er vanskelig å imøtegå. Johannes dro ikke oppmerksomheten mot seg selv, men mot Jesus. Så blir det også vår utfordring; å leve slik at Jesus blir synlig.

Hva kunne overbevise dem om at mannen som stod foran dem er Messias, Guds sønn?

Gjerningene, som intet menneske kan gjøre, Matt 11:

Blinde ser, og lamme går, spedalske renses, og døve hører, døde står opp, og evangeliet forkynnes for fattige.

De gjenkjente ordene fra Jesaja 29 – oppfyllelsen av profetiene. De *tegn og undere* som Jesus gjør, vitner om hvem han er. Han opptrer som skaperverkets Herre og som en som holder både liv og død i sine hender.

Og hva mer: Jesus taler om nåde og viser nåde, han taler om kjærlighet og elsker til og med sine fiender. Han snakker med høy og lav uten å gjøre den ene mindre betydningsfull enn den andre; Nikodemus og kvinnen med brønnen. Deres sosiale status var svært forskjellig – Jesus møtte dem begge med det samme sinnelaget; han lyttet og han ga dem det de egentlig tørstet etter. Slik ble Gud synlig gjennom Jesus.

Hva kan få mennesker i dag til å forstå at Jesus er Messias?

Vel, skepsisen er like stor i dag. I den grad noen opplever tegn og under, blir det straks plukket fra hverandre og bortforklart av andre. Men noen tror.

Overbevisende argumenter som hjelper til å se sammenhengene kan hjelpe noen, ekte vitnesbyrd kan hjelpe andre.

Det som gjør aller sterkest inntrykk er ofte vitner som ikke bare bruker ord, men som

demonstrerer med sine liv at de tar ordene på alvor. Den Norske Israelsmisjon driver et forsoningsarbeid mellom israelere og palestinere. Der er det mange tøffe tak med aktiviteter, undervisning, samtaler, lek, latter og tårer. For en tid tilbake hadde BridgeBuilders, som de kaller seg, en samling i ørkenen i Jordan. De holdt til i en beduinleir, hvor de overnattet i beduintelt, klatret i ørkenfjellene og red på kamelene. En av beduinene som var med gruppa tok etter hvert kontakt med en av lederne og spurte: «Hva er det med dere? Jeg har aldri opplevd dette før. Israelere behandler meg med respekt og omsorg, palestinere og israelere omfavner hverandre og oppfører seg som de skulle være brødre og ikke fiender. Hva er det dere har som jeg ikke har?» spurte han. Det ble en sterk samtale om en Gud som ikke var fjern, men som hadde kommet til menneskene og som gjennom liv, død og oppstandelse hadde vist dem sin kjærlighet, lært dem hva nåde er og bundet dem sammen som Guds barn – så de var ikke lenger fiender, men tvert imot søsken med Gud som Far. «Dette må jeg også få del i,» sa beduinen, vel vitende om at det var en beslutning som kunne koste ham dyrt – men han *måtte* bare få del i dette! Slik kan våre liv, når vi ikke bare snakker om forsoning, men lever det ut – gjøre Gud synlig for verden.

Vi er også vitner. «Å gjøre min Fars gjerninger er det største vitnesbyrde,» sier Jesus i dagens tekst.

Det nærmer seg jul. Johannesevangeliet er på sett og vis et «partsinnlegg» i en rettsstrid. Har Jesus rett i at han er Guds sønn, at han er veien, sannheten og livet – eller var han bare besatt, ja, for noen hevdet det også. I julen skal vi møte Gud som et lite barn. Skal vi gi rom for å møte Gud selv i stallen – vil vi tro ham og følge ham også som voksen – som den som gjennomskuer oss, men også elsker oss – som den som elsket oss så høyt at han ga livet for å gjenopprette muligheten til fellesskap mellom Gud og mennesker? Juletiden skulle være en lovsangstid!

Da freden kom til Norge i 1945 – var det da aktuelt å holde det hemmelig, å ikke la alle få vite om det? Nei, i følge min mor som husker godt den dagen, var dette en nyhet som alle måtte få vite om. Evangeliet betyr «det glade budskap» – et budskap som er enda viktigere – la oss gjøre det kjent gjennom liv og ord. La lyset skinne!

Jorun Andestad Langmoen

Ass. Generalsekretær i Den Norske Israelsmisjon

jorunn@israelsmisjonen.no